

Vene kanal tõestamata teooriate tule all

Ainar Ruussaar (RiTo 30), Rahvusringhäälingu juhatuse liige

Kavandatava venekeelse meediakompetentsi keskuse ülesanne on ennekõike vahendada venekeelsele sihtrühmale elu Eestis ja Euroopas selle mõiste kõige laiemas tähenduses.

Venekeelne kanal on juba enne lõplikku luba lendu tõusta sattunud teaduslikult tõestamata väidete tule alla. Vastuargumendid on emotsionaalselt mõjusad, alates väitest, et oleme siiani ilma hakkama saanud ja lõpetades süüdistustega propagandakanalist või kahtlustega Eesti riigi suutmatuses võistelda Venemaa rikaste televisioonihiidudega. Üks enam eksitavaid väljendeid on „venekeelne telekanal”. Kavandatav meediatoru hõlmab lisaks traditsioonilisele televisioonile sama traditsioonilist raadiot ning elu kohustuslikuks osaks muutunud veebi. Seega tuleb rääkida ideest luua venekeelne meediakompetentsi keskus, mis ennekõike vahendaks venekeelsele sihtrühmale elu Eestis ja Euroopas selle mõiste kõige laiemas tähenduses.

Propaganda on pealtnäha lihtsalt mõistetav sõna, ehkki tegelikult üleilmses info(sõja) ühiskondade mõistes vähemalt raketiteadusega võrreldav. Valitsuse ja rahvusringhäälingu kava luua eelkõige Eestis elavatele peamiselt vene keeles rääkivatele inimestele nende emakeelne infoväli on mõnel puhul tõesti rünnatav kasvõi seetõttu, et Venemaa inforuumis elav inimene kipub valitsuse ja propaganda vahele asetama võrdusmärgi. Eestis on aga rahvusringhääling seaduse jõu alusel sõltumatu meediaorganisatsioon, mitte riiklik ringhääling. Rahvusringhäälingu sõltumatute ajakirjanike ja toimetajate kriitiline mass jääb sõltumatuks ka siis, kui keegi peaks mingil põhjusel „vaikiva ajastu” ideega tõsimeelselt lagedale tulema.

Loomulikult ei saa ühel sõltumatul, Eestis kokku pandud venekeelsel kanalil mitte kunagi olla võimekust võistelda kolme suure Venemaa teleprogrammi, meelelahutuse, filmide ja draamasarjade glamuurse massiga. Polegi vaja, sest ka selles universumis on täitmata tühik, sest mitte ükski venekeelne kanal ei räägi praegu lugusid elust Eestis ja Euroopas. 2014. aasta turu-uuringutest nähtub, et ootus sellise informatsiooni järele on olemas – 66 protsenti Eesti venekeelsetest elanikest kinnitab, et ootab seda kanalit huviga veel enne, kui on näinud sekunditki selle programmi. Venekeelse kanali eelduseks on tõesti see, et vene keelt kõnelevad ja vene kultuuriruumis tegutsejad loovad selle sisu. Seda väidet ei ole vaja isegi kummutada – Raadio 4 on suurepärase ja edukas tõestus, et tegijaid on rohkem kui kanaleid. Probleem ei ole mitte venekeelsete ajakirjanike, arvajate, analüütikute ja autorite puuduses, vaid selles, et Eestis on küll väljendusvabadus, kuid pole piisavalt väljendusvõimalusi. Kavandatav kanal lahendaks suure osa sellest probleemist.

Venekeelne kanal ei ole imerohi, vaid üks osa süsteemist, mis eeldab, et kõik Eestis elavad inimesed on ka tegelikult selle riigi elanikud. Mitte ilmtingimata

kodanikud. See süsteem tähendab haridust ja inimväärsset ning turvalist elukeskkonda, mida toetab eestikeelse kõrval ka venekeelne sisu. Inglise vanasõna ütleb, et puu otsa jõudmiseks on kolm võimalust: sõbrustada lindudega, istuda tammetõrul või õppida ronima. Lindudega sõbrustamine ei ole meid seni aidanud, seega võime tammetõrul edasi istuda. Või siiski õppida ronima?